

Muzyka na weselu a prawa autorskie

- uprawnienia ZAIKS i innych organizacji (kto płaci, o ile w ogóle, obowiązki organizatora)

Wesele jest imprezą przygotowywaną najczęściej całymi miesiącami. Ani Państwo Młodzi, ani zaproszeni goście nie wyobrażają sobie tego wydarzenia bez muzyki. I choć o gustach się nie dyskutuje, to nikt nie przeczy, że jest ona podstawą każdego udanego wesela. Nie zawsze jednak Para Młoda pamięta, że odtwarzanie muzyki na weselu przez DJ-a lub jej wykonywanie przez zespół muzyczny jest chronione prawem autorskim. Co należy zrobić, aby zabawa weselna przy najlepszych hitach była zgodna z prawem? Kwestie te wyjaśnia Karolina Sojka, aplikantka radcowska w MGM Kancelarii Radców Prawnych Mirosławski, Galos, Mozes w Sosnowcu.

W kontekście muzyki na weselu, niezależnie od tego czy jest wykonywana przez zespół muzyczny czy odtwarzana jest przez DJ-a, mówi się o wkroczeniu w prawa autorskie twórcy (twórców) utworu muzycznego.

Zgodnie z przepisem art. 17 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2021r. poz.1062 .), korzystanie z cudzego utworu wymaga zgody autora i zapłaty na jego rzecz stosownego wynagrodzenia. Aby ominąć konieczność uzyskiwania zgody od każdego twórcy z osobna i wypłacania wielu drobnych wynagrodzeń za korzystanie z ich utworów, powołane zostały organizacje zbiorowego zarządzania (OZZ). Są to stowarzyszenia zrzeszające twórców, wykonawców, producentów oraz organizacje radiowe i telewizyjne, których statutowym zadaniem jest zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich oraz pokrewnych. Ich działalność skupia się m.in. na udzielaniu zgód na korzystanie z utworów (zwykle za pośrednictwem licencji), pobieraniu wynagrodzeń za korzystanie z utworów oraz podziale i wypłacie zainkasowanych środków między uprawnionych twórców.

Obecnie istnieje kilkanaście organizacji zbiorowego zarządzania, ale najważniejsze w kontekście odtwarzania muzyki na weselu to:

1. ZAiKS - Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych - reprezentujący interesy autorów tekstów i kompozytorów związane z odtwarzaniem i wykonywaniem utworów muzycznych;
2. ZPAV - Związek Producentów Audio-Video – reprezentujący interesy producentów związane odtwarzaniem utworów muzycznych;
3. SAWP - Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych – które zajmuje się zarządzaniem prawami pokrewnymi do praw autorskich wykonawców utworów;
4. STOART - Związek Stowarzyszeń Artystów Wykonawców – który m.in. reprezentuje interesy wykonawców związane z odtwarzaniem utworów muzycznych.

Opłaty przed weselem – komu, ile i za co?

Stawki opłat za korzystanie z utworów są różne. Każde ze Stowarzyszeń ma własne tabele, które szczegółowo regulują te kwestie. W przypadku ZAiKS opłata ta uzależniona jest od szeregu zmiennych: rodzaju imprezy, szacunkowej liczb gości, rodzaju muzyki tzn. czy będzie to muzyka wykonywana przez zespół czy odtwarzana przez DJ-a, ustalonego wynagrodzenia zespołu/DJ-a, rodzaju lokalu, miejscowości, w której wesele się odbędzie oraz od tego czy odbędą się poprawiny przy muzyce w tej samej lokalizacji. Pamiętać należy, że STOART, na podstawie decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 3 stycznia 2019 r. stał się jedynym inkasentem opłat m.in. dla ZPAV, oraz SAWP.

Zasady uiszczania opłat licencyjnych są następujące: jeśli na weselu zespół gra na żywo – sprawę zgłasza się do ZAiKS; jeżeli DJ lub zespół pomiędzy wykonywaniem utworów korzystają z odtworzonej muzyki, zgłasza się ten fakt do STOART oraz ZAiKS.

Kto płaci - Para Młoda, właściciel sali, DJ czy może zespół?

Do zapłaty za udzieloną licencję zobowiązany jest organizator przyjęcia weselnego. Organizatorem jest zaś: właściciel sali lub Para Młoda. Właściciel sali będzie odpowiedzialny za wykup licencji w dwóch przypadkach: (1) kiedy oprócz wynajmowania sali oraz zapewniania przygotowania menu weselnego i obsługi kelnerskiej, zapewnia również oprawę muzyczną – i tym samym kompleksowo organizuje wesele; lub (2) kiedy bierze na siebie w umowie o organizację przyjęcia weselnego odpowiedzialność za zawarcie umowy licencyjnej.

W każdym innym przypadku obowiązek zawarcia umowy licencyjnej ciąży na Parze Młodej, która powinna zgłosić się do OZZ po tzw. licencję jednorazową, obejmującą samo wesele, ewentualnie również poprawiny. Sporadycznie zdarzają się przypadki, że umowa licencyjna podpisywana jest z zespołem muzycznym bądź DJ-em, którzy obowiązek ten realizują na podstawie umowy zawartej z Parą Młodą.

Aby uniknąć wątpliwości, umowa na organizację przyjęcia weselnego powinna zawierać postanowienia odnośnie tego, kto zobowiązany jest do zawarcia umowy licencyjnej z ZAIKS. Konstruuując umowę należy pamiętać, że wysokość opłaty jest zależna od wysokości wynagrodzenia zespołu czy Dj-a. Często wynagrodzenie oprócz części związanej z korzystaniem z muzyki, od której OZZ może naliczyć opłaty, zawiera również składniki, do których OZZ nie ma żadnych praw, a są to np. wynajem nagłośnienia, oświetlenia, dekoracje LED, itp. W tej sytuacji warto rozdzielić w umowie część muzyczną od innych związanych ze sprzętem, transportem i dodatkowymi atrakcjami.

Zabawa weselna a wizyta kontrolera

Ustawa z dnia 4 lipca 2018 roku (Dz. U. z 2018 r. poz. 1293 z późn. zm.) o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, w art. 48 wskazuje, że *w zakresie swojej działalności organizacja zbiorowego zarządzania może się domagać udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat.*

Wokół tego co może kontroler jakiegokolwiek OZZ narosło trochę mitów. Pierwszą czynnością dokonaną przez inspektora (kontrolera) powinno być wylegitymowanie się. Jeśli tego nie wykona i dodatkowo odmówi okazania legitymacji służbowej, kontrolę można uznać za zakończoną. Najważniejszym i właściwie jedynym dokumentem jaki musi okazać organizator wesela i jakiego może żądać inspektor jest licencja. Ponadto, inspektor może poruszać się tylko po miejscach ogólnie dostępnych, nie może np. żądać dostępu do zaplecza. Przed podpisaniem protokołu kontroli należy sprawdzić, czy wszystkie zawarte w nim okoliczności są zgodne z prawdą.

Co istotne, kontroler czy sama OZZ nie może nałożyć na organizatorów wesela żadnej kary. Ponieważ jednak jednym z głównych zadań OZZ jest reprezentowanie interesów twórców należących do stowarzyszenia, na mocy przepisu art. 79 ust. 1 pkt. 3 lit. b) ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych może wystąpić do sądu z roszczeniem o zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. Dodatkowo za brak opłaconej licencji, grozi odpowiedzialność karna.

Kameralne wesele w domu a opłaty

Wyjątkiem, pod którym można wykorzystać utwór bez zgody autora oraz bez konieczności uiszczenia opłaty licencyjnej jest, tzw. dozwolony użytek osobisty, o którym mowa art. 23 ust. 2 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Zakres własnego użytku osobistego obejmuje korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego.

Dozwolony użytek osobisty będzie miał miejsce gdy np. przyjęcie weselne zostanie zorganizowane przez przyszłych małżonków w domu, w kręgu najbliższych, a muzyka będzie odtwarzana samodzielnie

z płyt CD. Wątpliwe jest stanowisko, że opłat licencyjnych nie trzeba uiszczać w razie organizacji przyjęcia np. w tzw. remizie. Przyjąć należy, że za wynajęcie sali, jej właściciel odpłatnie udostępnia powierzchnię na organizację wesela, w trakcie którego wykonywana czy odtwarzana będzie muzyka, i co najmniej pośrednio ponosi korzyść z korzystania z cudzej twórczości, a to przesądza o konieczności wykupienia licencji.

Dziś obowiązek uregulowania należności z tantiem na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania to absolutna konieczność w przypadku odtwarzania muzyki podczas wesela. Tym bardziej że uiszczenie tantiem jest jak najbardziej uzasadnione. To koszty, które pozwalają artystom utrzymać się w branży i są adekwatne do dorobku artystycznego muzyków.

MGM Kancelaria Radców Prawnych Mirosławski Galos Mozes sp. j. z siedzibą w Sosnowcu nieprzerwanie od 2007 roku prowadzi działalność, specjalizując się w świadczeniu kompleksowej obsługi prawnej dla przedsiębiorców i klientów korporacyjnych prowadzących działalność gospodarczą we wszelkich przewidzianych prawem formach (spółek kapitałowych i osobowych, indywidualnej działalności gospodarczej czy spółdzielni). Kancelaria świadczy również pomoc prawną dla podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej oraz klientów indywidualnych.

Kancelaria MGM Mirosławski Galos Mozes została rekomendowana przez kapitułę ekspercką dziennika „Rzeczpospolita” w zakresie prawa pracy i ubezpieczeń w ogólnopolskim Rankingu Kancelarii Prawniczych 2019. W 2021 r. uplasowała się na 11. miejscu w woj. śląskim i 156. miejscu w kraju według liczby zatrudnionych adwokatów i radców prawnych w klasyfikacji Rzeczpospolitej na 307 podmiotów. Ponadto, w 2020 Kancelaria MGM jako jedna z 15 w kraju, otrzymała także specjalne wyróżnienie w kategorii „Wsparcie pro bono służby zdrowia podczas epidemii”.

Kancelaria Radców Prawnych Mirosławski Galos Mozes Sp.j.

tel. +48 32 296 41 60

kancelaria@kancelariamgm.pl

<http://www.kancelariamgm.pl/>